

PLOUTOS

PLOUTOS: Cooperation for achieving third country nationals' financial independence through financial literacy tools and entrepreneurship bootcamps

Project ID: 101038463

Work package 3:
Community Interpreting Training

Expected Output 3.5:
Development of the content of the curriculum

PLOUTOS

Detta är en kortversion av den ursprungliga läroplanen på engelska

www.PlutosProject.org

PlutosProject

PlutosProject

PlutosProject

PLOUTOS

Kurstitel	Samhällstolkningsutbildning
Språk	Sv
Veckor	13
Timmar per vecka	2
Deltagare	Minst 4 TCN per partnerland (både TCN och lokala tjänstemän med viss erfarenhet av samhällstolkning)

Kursbeskrivning

Över hela Europa arbetar TCNs ofta som ad hoc-tolkar i mycket känsliga miljöer med liten eller ingen utbildning. Trots detta stora behov av tolktjänster har mycket få program för utbildning av samhällstolkare skapats i EU, främst för att 1) yrket som samhällstolk inte är klart definierat i många EU-länder, och 2) sådana program står inför det pågående problemet av en ständigt föränderlig språkefterfrågan och av bristen på utbildade lärare för de språk som behöver. PLOUTOS kommer att öppna upp möjligheter för både TCN, men även tjänstemän från partnerländer, att skaffa sig utbildning i samhällstolkning, med särskilt fokus på finanssektorn. Ett av huvudsyftena med denna arbetsgrupp är särskilt utvecklingen av en läroplan för tolktolkning för amatörtolkare som redan har praktiserat tolktolkning, men som inte är utbildade av institutioner som är specialiserade på tolkutbildning. Programmet kommer delvis att ta itu med bristen på adekvat tolkutbildning i de flesta partnerländer och erbjuda långvarig vägledning eftersom detta material kommer att finnas tillgängligt online. Som ett resultat kommer stödmottagarna att få en mycket god uppfattning om de nödvändiga färdigheter och kompetenser som krävs, så att de bättre kan förstå samhällets tolkprocess, och uppmuntras att sträva efter sätt att ytterligare förbättra sina kunskaper, färdigheter och kompetenser. Programmet förväntas också stärka dem och stärka deras förtroende för att kommunicera och underlätta kommunikation i världslandet och därför förbättra deras och deras samhälles deltagande och inkludering i värdsamhället och det civila livet. Dessutom kommer denna WP att lägga grunden för genomförandet av pågående samhällstolkkurser.

Lärandemål

Efter deltagande i kursen kommer deltagarna att:

- Förstå olika termer relaterade till praktiken (översättning, tolkning, samhällstolkning (CI), tolkning för offentliga tjänster, simultantolkning, konsekutiv tolkning, synöversättning/-tolkning, anteckningsföring);
- Erkänna CI som ett verktyg för att åtgärda kommunikationsluckor;
- Identifiera färdigheter som behövs för CI;

www.PloutosProject.org

PloutosProject

PloutosProject

PloutosProject

PLOUTOS

- Öva och förbättra vissa tolkningsfärdigheter, inklusive att lyssna, göra anteckningar, översätta synpunkter, sammanfatta;
- känna till CI-lagstiftningen i EU;
- Utveckla en grundläggande förankring i karaktären av interkulturell kommunikation och interkulturell kommunikativ kompetens inklusive icke-verbal interkulturell kompetens;
- Var bekant och hänvisa till CI-etik;
- Förstå hur lyssnande fungerar, med en särskild hänvisning till tolkning;
- känna till några användbara verktyg för CI-praktiken;
- Bli informerad om möjligheter till fortsatt professionell utveckling.

www.PlutosProject.org

PlutosProject

PlutosProject

PlutosProject

PLOUTOS

Samhällstolkningsutbildning © 2023 av Foteini Apostolou är licensierad under CC BY-NC-ND 4.0.
För att se en kopia av denna licens, besök <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

www.PlutosProject.org

PlutosProject

PlutosProject

PlutosProject

PLOUTOS

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	9
1.1 Tolkning: Gammal praxis, ny disciplin.....	9
1.2 Tolkning: A Definition	9
1.3 Arbetslägen	10
1.3.1 Simultantolkning.....	10
1.3.2 Konsekutivtolkning	10
1.4 Typer av tolkning baserat på inställningar	11
2. Introduktion till samhällstolkning (CI)	12
- 2.1 Begynnelsen	12
2.2 Definitioner och termer	12
2.3 Kunskaper och kompetenser	13
2.4 Slutsats	15
3. Interkulturell kommunikation <i>Louisa Desilla</i>	16
3.1 Varför studera interkulturell kommunikation?.....	16
3.2 Interkulturell kommunikativ kompetens.....	16
3.3 Icke-verbal kommunikation i olika kulturer	17
4. Etik för samhällstolkning <i>Mette Rudvin</i>	19
4.1 Yrkesetik	19
4.2 Tolkning som ett etablerat yrke	19
4.3 Etiska dilemman.....	20
4.4 Vad är kardinaletiken för uttolkare?	20
4.4.1 NOGGRANNHET	21
4.4.2 OPARTISKHET.....	21
4.4.3 SEKRETESS.....	21
5. Förberedelse.....	23
5.1 Inledning	23
5.2 Grundläggande information.....	23

www.PlutosProject.org

PlutosProject

PlutosProject

PlutosProject

PLOUTOS

5.3 Fysisk miljö.....	24
5.4 Genomgång och avrapportering.....	26
5.5 Förberedelse av ämne	26
5.6 Att känna till termerna och bygga ordlistor	27
5.7 Checklista	29
6. Hörförståelse och minnesförmåga.....	31
6.1 Inledning	31
6.2 Lyssnande: en livs-/kommunikationskompetens	31
6.3 Uppmärksamhet, uppmärksamhet, uppmärksamhet	31
6.4 Några praktiska tips.....	33
6.5 Lyssnande vid tolkning.....	35
6.6 Förutsättningar för att lyssna bra vid tolkning	36
6.7 Tips för aktivt lyssnande: Robin Setton och Andrew Dawrant	36
7. En introduktion till anteckningar	39
7.1 Inledning.....	39
7.2 Praktiska riktlinjer.....	39
7.2.1 De fem frågorna.....	39
7.2.2 Utrustning (var noterar vi).....	40
7.2.3 Selektivitet (vad noterar vi)	41
7.2.4 Struktur (Hur noterar vi)	42
7.2.5 Symboler (Hur noterar vi)	42
7.2.6 Språk i anteckningarna (Hur noterar vi).....	43
7.3 Leverans.....	44
8. Översättning av synen och tolkning av sammanfattningar.....	46
8.1 Visuell översättning: En introduktion	46
8.2 En multitasking-process	46
8.3 Att hantera utmaningar.....	47
8.4 Sammanfattning.....	48

www.PlutosProject.org

PlutosProject

PlutosProject

PlutosProject

PLOUTOS

Introduktion till rolleksenheter	50
Introduktion av rollspel i CI-träning	50
Rollspel i denna kurs	50
9. Rollspel 1: CI för ett jobb.....	50
Brief	51
Kandidat	51
Arbetsgivare.....	51
Tolk.....	51
Samrådsmaterial	51
Frågor och svar om anställningsintervjuer	52
10. Rollspel 2: CI i en bank.....	54
Brief	55
Bankanställd.....	55
Klient.....	55
Tolk.....	55
Samrådsmaterial	55
11. Rollspel 3: CI i icke-statliga organisationer – samråd och planering för att starta ett företag.....	56
Brief	57
Klient.....	57
Icke-statlig organisation Affärskonsult	57
Tolk.....	57
Samrådsmaterial	59
Mall för skadedjursanalys.....	59
12. Utsikter till kontinuerlig professionell utveckling (CPD) i CI.....	62
12.2 Resurser	62

www.PlutosProject.org

PlutosProject

PlutosProject

PlutosProject

PLOUTOS

www.PloutosProject.org

PloutosProject

PloutosProject

PloutosProject

1. Inledning

1.1 Tolkning: Gammal praxis, ny disciplin

Interpreting Studies, som anses vara en underdisciplin till översättningsvetenskap och en tvärvetenskaplig disciplin, som många forskare har föreslagit (Holmes, 1988; Snell-Hornby et al., 1994; Toury, 1995; Wadensjö, 1998/2013; Angelelli, 2004; Hale, 2007; Vargas-Urpi, 2011). De första stegen för att etablera översättningsvetenskap som en vetenskaplig disciplin påbörjades på 1950-talet, då den nya disciplinen uppfattades som en utlöpare av lingvistik, där fokus för diskussionerna låg på frågor om översättningsbarhet, ekvivalens, trofasthet och noggrannhet, och diskussionerna gjordes i tydliga dualismer: översättningsbara vs oöversättbara, bokstavliga vs fria, formell ekvivalens vs dynamisk ekvivalens, Semantisk översättning vs kommunikativ översättning, etc. 1970-talet markerar en övergång till mer kommunikativa förhållningssätt (integrerat tillvägagångssätt, skoposteori) och 1980-talet den "kulturella vändningen" inom översättningsvetenskapen.

Som många forskare har påpekat är tolkning en uråldrig praxis, med tanke på behovet av kommunikation mellan språk och kulturer, men en relativt ny disciplin. Simultantolkning som en erkänd praxis etablerades efter andra världskriget, med Nürnbergrättegångarna, och den utvecklades genom åren. Brian Harris presenterar en kronologisk utveckling av fältet – vars olika grenar utvecklades under olika perioder – i sitt förord till de utvalda handlingarna från den första Critical Link-konferensen som hölls 1995 i Ontario (s. 1-2); "1940-, 1950- och 1960-talen var [...] Årtiondena för konferenstolkarna, den första grenen som uppnådde en allmänt erkänd status", genom framväxten av ackreditering, utbildning, yrkesstatus, adekvat ersättning, goda arbetsvillkor och forskning; "1970- och 1980-talen var på samma sätt avgörande årtionden för två andra grenar, nämligen domstolstolkning och teckenspråkstolkning". Han avslutar sitt anförande med frågan: "Hur blir 1990-talet medicintolkarnas och socialtolknarnas årtionde?".

I denna inledande del vill jag ge en kort översikt över tolkning, som kommer att skapa ett sammanhang för denna korta kurs.

1.2 Tolkning: En definition

Efter att ha antytt tolkningsprocessens komplexitet och tolkens roll bör vi börja denna översikt med ett förtydligande av termer för dem som inte är bekanta med tolkpraxis. För detta ändamål väljer jag Franz Pöchhackers definition från hans bok *Introducing Interpreting Studies*:

www.PloutosProject.org

PloutosProject

PloutosProject

PloutosProject

Tolkning är en form av översättning där en **första och slutlig återgivning på ett annat språk** produceras på grundval av en **engångspresentation** av ett yttrande på ett källspråk. (2004, s. 11, kursivering i originalet)

I denna definition försöker Pöchhacker särskilja tolkning som en separat praktik, eftersom den ofta förväxlas med översättning och därmed döljer dess distinkta egenskaper, nämligen det faktum att det är en enda förekomst av ett yttrande, till skillnad från översättning där den skrivna texten har en "påtaglig" och kontinuerlig närvaro.

Det omfattar både talat språk och teckenspråk (teckenspråkstolkning¹) och utförs i olika lägen och miljöer, varav vissa kan innebära specialutrustning, som tolkbås, headset, speciella konsoler etc. Under de senaste åren, särskilt under covid-pandemin, har distanstolkningsformer vunnit mark.

1.3 Arbetslägen

Två av de viktigaste arbetsformerna inom tolkning är simultantolkning och konsekutivtolkning:²

1.3.1 Simultantolkning

I det här läget är det en minimal tidsfördröjning mellan talaren och tolken, och den senare arbetar vanligtvis i ett tolkbås med relevant utrustning.

1.3.2 Konsekutivtolkning

Distinktionen mellan simultantolkning och konsekutivtolkning uppstod efter 1920-talet då tillgänglig utrustning gav upphov till olika former av tolkning. Fram till dess var tolkning

¹ Teckenspråk definieras som "tolkning mellan ett teckenspråk och ett talat språk eller ett annat teckenspråk" (Napier & Leeson, 2015, s. 376).

² För en detaljerad diskussion om tolkningslägen, se Pöchhacker, 2015, s. 11. XXVIII.

PLOUTOS

endast möjlig i konsekutivform, det vill säga efter yttrandet.

1.4 Typer av tolkning baserat på miljöer

Tolkningen skiljer sig åt beroende på i vilka miljöer den äger rum. Nadja Grbić (2015, s.371) ger en kort definition av termen i sitt korta bidrag i *The Routledge Encyclopedia for Interpreting Studies*, även om hon erkänner att miljöer är föremål för spatiotemporala förhållanden: "[M]iljöer kan definieras som de socio-spatiala sammanhang av interaktion där tolkningshändelser äger rum. En specifik miljö formas därför av samspelet mellan agenterna (inklusive deras mentala, sociala och kulturella dispositioner) och de platser som är involverade (inklusive alla fysiska, materiella strukturer), som båda styrs av institutionella villkor såväl som bredare sociala krafter.

Följande lista över tolkningsinställningar ingår i *Routledge Encyclopedia of Interpreting Studies* (2015, s. xxviii):

Miljöer

Asylmiljö	Affärstolkning	Gemenskapstolkning	Konferenstolkning	Konfliktzoner	Tolkning i rättssalen
Diplomatisk tolkning	Tolkning av katastrofhjälp	Pedagogisk tolkning	Filmtolkning	Sjukvårdstolkning	Juridisk tolkning
Medietolkning	Mental hälsa	Militär tolkning	Nyhetstolkning	Parlamentetsmiljö	Pediatrisk miljö
Polismiljö	Fängelsemiljö	Psykoterapi	Religiösa miljöer	Talpatologi	Talkshowtolkning
	Teatertolkning	Tribunal tolkning	Sannings- och försoningskommissionen		

www.PlutosProject.org

PlutosProject

PlutosProject

PlutosProject

2. Introduktion till samhällstolkning (CI)

2.1 Början

Samhällstolkning faller under paraplyet Interpreting Studies. Brian Harris kronologi placerar början av samhällstolkning på 1970- och 1980-talen, med början i domstols- och teckenspråkstolkning. Franz Pöchhacker hänvisar i sin bok *Introducing Interpreting Studies* kortfattat till denna början:

Det var först under 1980- och 1990-talen, på grund av de växande kommunikationsproblemen inom den offentliga sektorn (hälso- och sjukvård, socialtjänst), som "tolkning i samhället" (**närtolkning**) blev allt mer synligt. Samhällstolkning, **även kallad** tolkning i offentlig tjänst (**främst i Storbritannien**) och **kulturtolkning** (i Kanada), växte fram som ett brett nytt tolkningsområde, med **tolkning inom hälso- och sjukvården (medicinsk tolkning, sjukhustolkning) och** juridisk tolkning **som de viktigaste institutionella områdena.** (2004, s. 15, kursivering i originalet).

Att döma av fältets utveckling kan vi nu med säkerhet säga att de senaste decennierna verkligen har sett en betydande ökning av samhällstolkningsforskningen.

2.2 Definitioner och termer

De två grundläggande termer som hänvisar till denna typ av tolkning är "samhällstolkning" och "tolkning i offentlig tjänst", medan många andra termer hänvisar mer eller mindre till samma praxis, som vi kommer att se nedan. Denna praxis stöder grupper av människor som har en annan språklig och kulturell bakgrund i deras ansträngningar att kommunicera framgångsrikt med offentliga tjänster i ett land och vice versa, med tanke på den ökande rörligheten för befolkningar över hela världen och den ökande mångkulturalismen och flerspråkigheten inom länder.

Det finns ett antal definitioner av begreppet och jag kommer att citera den av Cecilia

PLOUTOS

Wadensjö, som 1998 skrev *Interpreting as Interaction, en inflytelserik bok* för "fortfarande ett underteoretiserat forskningsfält" (Wadensjö, s. 15) som lade grunden för vidare forskning inom området, i syfte att tillhandahålla "en uppsättning analytiska verktyg, tankeställare och bränsle för diskussioner" och "att utveckla en teoretisk modell för tolkmedierad interaktion formad utifrån den relevanta praktiken" (s. 3).

Definition

Interpreting As Interaction

Cecilia Wadensjö

Tolkning som utförs i möten ansikte mot ansikte mellan tjänstemän och lekmän, som träffas för ett särskilt syfte på en offentlig institution kallas (i engelsktalande länder) ofta för gemenskapstolkning [...].

(Wadensjö, 1998/2013, s. 49, kursivering tillagd)

2.3 Kunskap och kompetens

Sandra Beatriz Hale (2007, s. 177-78)³ ger en omfattande lista över de kunskaper och kompetenser som krävs av en samhällstolk. Listans längd och antalet identifierade färdigheter visar hur komplex praktiken är:

³ Jag har tagit bort de bibliografiska referenserna till listan, som nämns i slutet av varje punkt, och jag har ändrat den grafiska presentationen.

www.PlutosProject.org

PlutosProject

PlutosProject

PlutosProject

PLOUTOS

1

•Kunskap om yrkesfrågor: en tydlig kunskap om roll och etiska krav på samhällstolkar.

2

•Avancerad språkkompetens: behärskning av olika register på båda språken; förmåga att förstå olika regionala varianter, talspråk, idiom och slang; en bred behärskning av allmän och specialiserad terminologi; och adekvat uttal på båda språken.

3

•Utmärkt förmåga att lyssna och förstå: förmågan att lyssna aktivt och analysera text samtidigt för att förstå dess fulla innebörd och avsikt. Detta är en mycket komplex färdighet, eftersom den beror på många andra faktorer.

4

•Utmärkt minnesförmåga: bra kort- och långtidsminne.

5

•Tillräcklig förmåga att tala inför publik: förmågan att tala tydligt och hörbart offentligt.

6

•Adekvata anteckningsfärdigheter: att veta när och hur man gör anteckningar för att underlätta minnet och säkerställa fullständighet.

7

•Avancerade tolkningsfärdigheter: dessa inkluderar kort och lång konsekutiv tolkning, simultantolkning och synöversättning.

8

•God ledningsförmåga: förmågan att bedöma när det är nödvändigt att ingripa och hur man gör det; förmågan att samordna och kontrollera den tolkade situationen.

9

•En kunskap om sammanhang och ämne: bakgrundkunskap om de olika miljöerna och huvudområdena.

10

•En förståelse för målen för de institutioner där tolkningen äger rum, samt för deras diskurspraxis.

11

•Tvärkulturell medvetenhet.

12

•En kunskap om de teorier som ligger till grund för praktiken: kunskap om lingvistik, sociolingvistik, pragmatik, diskursanalys, översättningsteori.

www.PlutosProject.org

PlutosProject

PlutosProject

PlutosProject

PLOUTOS

2.4 Slutsats

Samhällstolkning, som är en metod som har blivit alltmer efterfrågad i hela världen, har ställts inför flera utmaningar, främst på grund av regeringarnas ovilja att stödja det som ett nödvändigt verktyg som underlättar kommunikationen mellan offentliga tjänster och användare som har begränsade eller inga kunskaper i landets officiella språk. Praktiken har kämpat i många länder med bland annat motstridiga roller, brist på etiska riktlinjer, låg lön, begränsad och oreglerad utbildning, fragmenterad tillgång till tjänster. Positivt är att intresset för området har ökat under de senaste åren, utbildningsprogram har inrättats i ett antal länder, CI-praktiken har reglerats på nationell nivå i vissa länder, vilket har resulterat i bättre lön och bättre arbetsvillkor för utövarna.

www.PlutosProject.org

PlutosProject

PlutosProject

PlutosProject

PLOUTOS

3. Interkulturell kommunikation

Louisa Desilla

3.1 Varför studera interkulturell kommunikation?

Som Jackson (2014) konstaterar:

Det finns många krav på att lära sig mer om interkulturell kommunikation och språkets inverkan på interkulturella relationer. På grund av globaliseringskrafter, internationalisering, transport och tekniska framsteg, förändrad demografi och konfliktsituationer är etisk interkulturell kommunikation nu viktigare än vid någon annan tidpunkt i vår planets historia. Vi måste lära oss att anpassa oss och trivas i okända miljöer och bidra till vår planet på ett konstruktivt och fredligt sätt.

3.2 Interkulturell kommunikativ kompetens

Enligt Chen och Starosta (2006) är interkulturell kommunikativ kompetens "förmågan att erkänna, respektera, tolerera och integrera kulturella skillnader". Som Jandt (2007, s. 184, i Jackson, 2014) påpekar "bra interkulturella kommunikatörer har personlighetsstyrka (med en stark självkänsla och är socialt avslappnade), kommunikationsförmåga (verbal och icke-verbal), psykologisk anpassning (förmåga att anpassa sig till nya situationer) och kulturell medvetenhet".

Som tolkar är det av största vikt att vi:

1. Betrakta människor som jämlika och behandla dem med respekt och värdighet oavsett deras bakgrund (t.ex. etnisk, religiös, könlig, språklig, funktionshindrad etc.);
2. Sträva efter att inkludera alla röster i interkulturella interaktioner.
3. Lyssna uppmärksamt och avstå från att göra snabba, negativa kommentarer om beteenden hos människor med olika kulturell och/eller språklig bakgrund.
4. Ställ tålmodigt frågor för att bekräfta den avsedda betydelsen;

www.PlutosProject.org

PlutosProject

PlutosProject

PlutosProject

PLOUTOS

5. Söka och ge verbal och icke-verbal feedback för att säkerställa att meddelanden tas emot som avsett;
6. Erkänna att missförstånd kan uppstå på grund av språkliga och/eller kulturella skillnader.
7. Värdesätta interkulturellt samarbete och fredlig medling och lösning av konflikter.
8. Gör en genuin ansträngning för att lära dig om språket, för att lära dig om språket och kulturella sedvänjor hos människor som har socialiserats i olika kulturella bakgrunder.

(anpassad från Jackson, 2014, s. 22-23)

I syfte att vidareutveckla dessa nyckelegenskaper och färdigheter hos en etisk interkulturell kommunikatör kommer vi under den andra halvan av denna session att utforska vissa aspekter av icke-verbal kommunikation och hur de skiljer sig åt mellan kulturer samt hantera språkliga och interkulturella konflikter.

3.3 Icke-verbal kommunikation över kulturer

Som Jackson (2014, s. 99) bekräftar, "att lära sig att kommunicera effektivt och lämpligt i interkulturella interaktioner kräver kunskap om både verbala och icke-verbala kods-system. Precis som våra verbala beteenden påverkas av den kulturella socialiseringsprocessen, påverkas många av våra icke-verbala handlingar av vår kulturella bakgrund.

Varför studera icke-verbal kommunikation? Flera forskare anser att det är den enskilt mest kraftfulla formen av kommunikation (Jackson, 2014). Psykologen Albert Mehrabian (1982) uppskattade till exempel att 93 % av innebörden förmedlas genom icke-verbala kommunikationskanaler/system som:

1. Paraspråk (vokala ledtrådar)
2. Kinesik (kropps rörelser, ansiktsuttryck)
3. Oculesics (ögonkontakt/rörelse)
4. Proxemics (socialt avstånd)
5. Haptik (beröring)
6. Olfactic (lukt)
7. Fysiskt utseende och artefakter
8. Kronemik (tid)

www.PlutosProject.org

PlutosProject

PlutosProject

PlutosProject

(Jackson, 2014, s. 109)

På senare tid har forskare föreslagit att denna siffra är en överskattning (t.ex. Matsumoto & Hwang 2012). Ändå är de flesta överens om att en betydande del av vår kommunikation är icke-verbal. Det bör betonas att de icke-verbala koder som anges ovan:

1. kan vara medfödd eller inlärd
2. kan vara avsiktlig eller oavsiktlig
3. kan vara universell eller kulturspecifik
4. kan användas i olika grad av olika kulturer
5. är kontextberoende

(Jackson, 2014, s. 102-118)

Dessutom kan icke-verbalt språk användas *bland annat* för att visa känslor, ersätta/upprepa/betona verbala meddelanden, vidarebefordra besvärliga meddelanden och reglera interaktioner (Jackson, 2014, s. 102-118).

4. Etik för samhällstolkning

Mette Rudvin

4.1 Yrkesetik⁴

Alla "klassiska" yrken (särskilt de som är relaterade till juridik, medicin och teologi) har klart definierade idéer om etik; det är faktiskt avgörande att de har en artikulerad uppsättning etik som uttrycks i en formell *etisk* kodex. Detta gäller särskilt de yrken som dömer beslut om liv och död, eller beslut som i grunden påverkar människors liv. Läraryrket – som potentiellt kan göra både stor skada och nytta – behöver en uppsättning etiska riktlinjer just för att hjälpa människor att fatta viktiga fördelaktiga beslut men också för att undvika att orsaka skada. Ju större potentiell skada en yrkesutövare kan orsaka, desto mer behöver yrkeskåren – och yrkesutövarna – en uppsättning riktlinjer för att hjälpa dem att undvika att göra skada.

Huruvida varje punkt i de etiska reglerna ska ses som helt normativ eller mer som en riktlinje (eller någonstans på spektrumet är juridiskt bindande för att "bara" vara en rekommendation) kommer att variera från fall till fall. Var en etik är bindande enligt lag (t.ex. att "inte orsaka död" eller att inte "tillägna sig någon annans egendom") är i sista hand en fråga för tribunaler och domstolar om och när ett dilemma uppstår (se nedan). Dessa situationer ger upphov till de klassiska dilemmana som "spårvagnsproblemet"⁵: är det "bättre" att aktivt döda en person för att rädda många liv?

4.2 Tolkning som ett etablerat yrke⁶

Etablerade, traditionella yrken – som de juridiska och medicinska – kommer att ha mer

⁴ För en omfattande allmän diskussion, se Freidsons inflytelserika volym från 1994.

⁵ <https://www.merriam-webster.com/words-at-play/trolley-problem-moral-philosophy-ethics>

⁶ Här är det nödvändigt att använda ett ord om paraplybegreppet "dialogtolkning": med dialogtolkning menar vi helt enkelt en enkel konsekutivtolkning mellan två eller flera personer som deltar i en dialog (konversation) på två eller flera språk och som översätts (muntligt) av en tolk. Om samhällstolkning mer allmänt, se Hale 2007, Corsellis 2008, Angelelli 2004. Om samhällstolkning som ett framväxande yrke, se Pöchhacker 2004; Pöchhacker och Schlesinger 2002; Wadensjö, 1998; Mikkelson 1996 och 1999; Roberts et al 2000. Om samhällstolkning inom ramen för professionerna, se Mikkelson och Jourdenais 2015; Rudvin 2015.

PLOUTOS

robusta och mer väldefinierade normativa etiska koder än nyare och mindre välorganiserade yrken. Samhällstolkning är fortfarande inte ett fullfjädrat yrke, så etiska regler är ännu mer användbara för att göra val och motivera svåra beslut. Det finns många anledningar till att samhällstolkning (ännu) inte är ett etablerat yrke, inte minst det faktum att det har blivit erkänt i samhället i stort och i akademien helt nyligen, sedan 1980-talet. En del av dessa skäl har att göra med att samhällstolkning ses som en "naturlig färdighet" som alla med rätt språkkombinationer kan utföra.

En etisk kod är en användbar vägledning som ger tolkarna regler, strategier och förfaranden som de ska följa för att på bästa sätt representera sin roll, uppträda professionellt mot sina klienter och sätta en standard till förmån för sin egen verksamhet. Eftersom yrket som samhällstolkar ofta saknar en giltig obligatorisk förberedande utbildning hjälper koderna yrkesutövare att göra svåra val och hjälper dem att motivera svåra beslut. De fungerar som en direkt och ständig påminnelse om de etiska kriterier som varje professionell tolk måste upprätthålla.

4.3 Etiska dilemman

Vi har en tendens att kategorisera det offentliga och privata livets domäner i prydliga sektioner för att lättare och smidigare kunna relatera till den enorma komplexiteten, sammankopplingen och "rörigheten" i det mänskliga livet. Detta hjälper oss att skapa ordning och prydlighet i livets oändlighet och att bearbeta den överväldigande mängd information och ständiga beslut som vi utsätts för varje dag. Att klassificera och kategorisera kan minska nyanserna i mänskligt beteende och samhälle, men det är ändå nödvändigt för att inte bli överväldigad av det. Det finns dock tillfällen då denna komplexitet kommer upp till ytan och försätter oss i en position där det är svårt att fatta fördelaktiga beslut. Ibland måste vi välja den väg som är minst skadlig, eller helt enkelt erkänna att det inte finns någon perfekt lösning. Många av dessa situationer, frustrerande och stressande för oss både som individer och som professionella, kan presentera sig som "dilemman". Väldefinierad etik hjälper oss som professionella att hantera dessa svåra situationer och att fatta beslut med mindre ångest.

4.4 Vad är kardinaletiken för tolkare?

De tre huvudsakliga tolkningarna av etik i de flesta etiska koder är noggrannhet, opartiskhet och konfidentialitet (se t.ex. Hale 2007). Följande länkar är exempel på två allmänt använda etiska koder inom den juridiska respektive den medicinska sektorn; Båda framhäver – som

www.PlutosProject.org

PlutosProject

PlutosProject

PlutosProject

PLOUTOS

de flesta etiska regler gör – de tre nämnda kärnprinciperna.

1. **Riksförbundet för tolkar och översättare Etiska regler och yrkesansvar**
<https://najit.org/wp-content/uploads/2016/09/NAJITCodeofEthicsFINAL.pdf>
2. **Nationella rådet för tolkning i hälso- och sjukvården. Working Papers Series (NCIHC)**
<https://www.ncihc.org/assets/documents/publications/NCIHC%20National%20Code%20of%20Ethics.pdf>

4.4.1 NOGGRANNHET⁷

Den främsta etiken i all översättningsverksamhet är enligt min mening noggrannhet⁸, nämligen skyldigheten att översätta en text så korrekt som möjligt efter bästa förmåga och i den utsträckning som sammanhanget (och språkparet) tillåter det. Tolkningen måste vara trogen originaltexten och får inte utelämnas, lägga till, redigera eller försköna innehåll (inklusive förolämpande och vulgärt innehåll). Där så är möjligt bör icke-verbala signaler förmedlas för att underlätta förståelsen.

Korrekthet kan beskrivas som ett "kontrakt" mellan tolken och klienten, mellan tolken och källtexten, mellan tolken och text-/översättningsprocessen och mellan tolken och yrkeskåren. Och i hjärtat av noggrannhetsetiken ligger den bredare sociala etiken av ärlighet, sanningssägande och lojalitet – i betydelsen att upprätthålla det "avtalsmässiga" förhållandet mellan de inblandade personerna och på så sätt skapa ett förtroendeförhållande; lojalitet bygger just på förmågan att skapa *förtroende*.

4.4.2 OPARTISKHET

Kärnan i principen om opartiskhet kräver att tolken är opartisk, objektiv och opartisk, i den mån det är möjligt. Han/hon får inte ta parti för någondera parten, ge råd eller ändra innehållet i det som sägs. Även den mest professionella tolken är en människa, och det kan vara svårt att inte reagera på innehållet i det som sägs. Denna reaktion bör dock inte

⁷ Se Rudvin 2019.

⁸ Det som traditionellt har kallats "trofasthet" eller "ekvivalens" inom översättningsvetenskapen; Båda är komplexa termer och problematiska på sina egna sätt, men ändå grundläggande eftersom de hänvisar till ett inneboende band mellan käll- och måltext.

www.PlutosProject.org

PlutosProject

PlutosProject

PlutosProject

PLOUTOS

uttryckas öppet. Det är ofta tillrådligt att tolken inte tolkar för vänner eller släktingar, där risken för positiv eller negativ bias är kraftigt förhöjd. Tolken kan dock behöva varna de inblandade om det uppstår missförstånd av språkliga eller kulturella skäl. Det är också viktigt att komma ihåg att tolken inte är ansvarig för vad som sägs! Om någon intressekonflikt skulle uppstå bör tolken dra sig tillbaka från sessionen.

4.4.3 SEKRETESS

Med "konfidentialitet" menar vi att inte avslöja information som framkommer under en tolkad session. Att upprätthålla konfidentialiteten är avgörande eftersom det skapar förtroende mellan samtalspartnerna. Både institutioner och utländska talare måste kunna lita på att tolken inte bara översätter korrekt, utan också inte upprepar privat information. Det är tolkens skyldighet att inte avslöja några yrkesmässiga eller personliga problem. Det finns undantagsfall där sekretessen kan brytas för att skydda enskilda, till exempel vid livshotande situationer.

www.PloutosProject.org

PloutosProject

PloutosProject

PloutosProject

5. Förberedelse

5.1 Inledning

Förberedelse är en *nödvändig förutsättning* för alla tolkningsuppdrag. Sylvia Kalina, i sin artikel för förberedelse i *The Routledge Encyclopedia for Interpreting Studies*, börjar med att konstatera att "[p]reparation för ett tolkuppdrag är en avgörande kvalitetsfaktor i alla typer av tolkning" (2015, s. 318). Ju bättre förberedd en tolk är, desto mer framgångsrik och smidig blir kommunikationsprocessen. Som Luigi Lucarelli mycket träffande konstaterar i sin korta essä "Tips för att hjälpa tolkar att förbereda sig för ditt möte" (2016), som riktar sig till evenemangsarrangörer:

Förberedelse är det osynliga arbete som bidrar till att stora och små möten blir lyckade – och en av de främsta anledningarna till att tolkar så ofta hörs men inte riktigt uppmärksammas.

Att förberedelserna tillmättes stor vikt framgick tydligt av AIIC:s arbetsbelastningsstudie 2002,⁹ där bristande förberedelser var en av de tre främsta orsakerna till konferenstolkarnas stress (s. 123).¹⁰

5.2 Grundläggande information

När man förbereder sig för en specifik uppgift börjar man från grunden. Zora Jackman, författare till CIOL:s broschyr "Preparing for a Public Service interpreting assignment",¹¹

⁹ Studien, som initierades av AIIC:s (International Association of Conference Interpreters) forskningskommitté, syftade till att undersöka "simultantolkarnas arbetsegenskaper och arbetsmiljö" och undersöka "omfattningen av fysisk, fysiologisk och psykologisk stress som utgör en del av deras yrkesliv" (2002, s. 3).

¹⁰ De andra två var leverans- och textsvårigheter samt monterförhållanden.

¹¹ CIOL är en akronym för Chartered Institute of Linguists, ett brittiskt organ för språkutövare, vars syfte, som det står på deras hemsida, är: "Att bidra till internationell goodwill genom att uppmuntra effektiva studier och praktik av språk; Att främja utbyte och spridning av information om frågor som är av intresse för lingvister och personer som är intresserade av språkstudier. och att göra det möjligt att erkänna personer

PLOUTOS

råder yrkesutövare att söka grundläggande information som datum, tid, plats och förväntad varaktighet och ersättning. Tolkarna måste också se till att de vet vilket språk eller vilken dialekt som kommer att krävas, så att de kan vara säkra på att de har de språkkunskaper som krävs för jobbet (Jackman, 2020, s. 3–4). Jackman föreslår att de också bör känna till namnet eller namnen på kunderna/förmånstagarna, om det skulle uppstå en intressekonflikt. Jag är dock inte säker på att information kan lämnas ut i samtliga fall. Slutligen ber tolken om kontaktuppgifter till klienten och den person du behöver hitta vid ankomsten (Jackman, 2020, s. 4).

Jackman presenterar detta i en lista med frågor (s. 5), här återgiven i en grafisk presentation:

5.3 Fysisk miljö

När den grundläggande informationen har erhållits måste tolken veta i vilken miljö han eller hon kommer att tolka. Med inställning syftar vi inte bara på det bredare fält vi kommer att

som är kvalificerade som lingvister inom de fria yrkena, konst, vetenskap, industri, handel och handel". (<https://www.ciol.org.uk/about>)

PLOUTOS

tolka inom, t.ex. hälsa, juridik, asyl, utbildning etc., utan också den fysiska miljön. Vi behöver veta var vårt uppdrag är, hur vi ska ta oss dit, hur lång tid det skulle ta oss (med hänsyn till tid på dygnet och parkeringsfrågor – parkeringsmöjligheter, avstånd från uppdraget – om du kör till uppdraget), till och med det fysiska utrymmet för uppdraget, om vi kan besöka det i förväg.¹² Om vi inte kan besöka platsen i förväg måste vi se till att vi lämnar gott om tid för eventuella oväntade förseningar. Domstolar kan till exempel vara komplicerade strukturer som kan vara svåra att navigera. Att känna till det särskilda kontor där dina tjänster kommer att behövas och var det kontoret ligger i domstolsbyggnaden är därför viktig information som kommer att befria oss från all extra onödig stress på dagen för uppdraget.

Besök på platsen kan också tjäna andra syften, som vi ser av Ann Corsellis förslag om "observationsbesök [för studenter] till platser där tolkningsuppdrag sannolikt kommer att äga rum" (s. 159-160); Hennes förslag på dessa besök kan också vara till hjälp för riktiga uppdrag:

Förbered dig för besöket när det gäller att få en förståelse för stiftelsens terminologi, rollerna för personer som arbetar i tjänsten och hur man känner igen dem, transportsystem [...]

Fyll i ett faktablad och egna anteckningar under besöket

Bidra till de-briefing-sessionen efteråt i frågor som: terminologi (inklusive akronymer och informell terminologi, och motsvarande på det andra språket), säkerhetsåtgärder och kläder (t.ex. när tolkar måste bära mask eller klänning i medicinska situationer och hur de sätter på dem).

¹² I en Clarity Interpreting-video om förberedelse (2019) finns en referens till uppdragets logistik, som inkluderar destination, platskontakt, kundens förväntningar och fakturering.

PLOUTOS

5.4 Genomgång och avrapportering

Som vi ser i de aktiviteter som Corsellis föreslår innebär processen ett informationsmöte före besöket och ett avrapporteringsmöte efter besöket.

Briefing- och debriefingmöten – inte bara före och efter ett besök på en plats, utan även före och efter ett uppdrag – kan vara användbara för tolkar som arbetar för organisationer som anställer tolkteam, t.ex. icke-statliga organisationer som arbetar med migranter. I dessa fall kan tolkarna – som ofta följer med migranterna i en mängd olika miljöer – informeras av erfarna kollegor eller organisationens personal vid ett informationsmöte om uppdraget och samla in all nödvändig information i förväg. Även om organisationen inte tillhandahåller denna typ av möten kan utövarna ändå samla in mycket information genom att kontakta mer erfarna kollegor för att be om information och vägledning.

Lika mycket värddt är de debriefingmöten som ordnas efter uppdragen, i samma anda som Sylvia Kalinas förslag om aktiviteter efter arbetet som en del av beredningsprocessen. Genom dessa sessioner skulle hela teamet göras medvetet om eventuella svårigheter, motgångar, speciell terminologi, tips för en enklare anpassning till den specifika typen av uppdrag etc. Detta skulle också uppmuntra till samarbete i teamet, solidaritet, gruppstöd och leda till förbättrade prestationer.

5.5 Förberedelse av ämne

Robert Setton och Andrew Dawrant ger följande tabell med förslag på ämnesförberedelse i sin bok *Conference Interpreting: A Complete Course* (2016, s. 341):

Ämnesförberedelse

Få helheten och det väsentliga klart först. Om du inte har någon bakgrund inom ämnesområdet, börja med t.ex. För Dummies-titlar, How Things Work, online-primers, Wikipedia-inlägg, etc. att hänga upp saker på.

Var nyfiken på allt. Intresset kommer med upptäckter eftersom aptiten ökar och hjälper till att lära sig bättre.

Börja med material på ditt A-språk för en snabbare introduktion till en obekant domän.

www.PlutosProject.org

PlutosProject

PlutosProject

PlutosProject

PLOUTOS

Välj några kvalitetskällor (texter) istället för att bläddra slumpmässigt: din onlinesökning kommer förmodligen att ge tusentals resultat som inte är sorterade efter tydlighet, relevans, tillgänglighet eller detaljnivå. Tid att välja några kvalitetskällor i detta skede är väl använd.

Ignorera inte befintliga färdiga källor till tvåspråkig (eller flerspråkig) terminologi, såsom aktuella ordlistor (online eller i böcker – ibland i en bilaga till en ämnesbok), tematiska bilder och uppslagsverk, kanske till och med LSP-läroböcker.

Blanda inte ihop terminologi med kunskap. Var inte tolken som vet hur man säger allt men inte vad det betyder. Till exempel, för att framföra ett tal om "deleveraging" på ett annat språk, måste du veta vad hävstångseffekt är till att börja med. Vad är om för? Hur beräknas det? Är det bra eller dåligt? Vad exakt innebär skuldnedskrivning? Vem behöver göra det och exakt hur? Med hur mycket? Är det lätt/svårt att göra? Vilka blir konsekvenserna? etc.

Gör en ordlista som är logiskt sorterad efter avsnitt/underämne och alfabetiskt. Memorera det och använd det för att testa dig själv upprepade gånger: öva på att spotta ut facktermer snabbt, gå bakåt och framåt genom ordlistan som täcker en kolumn, och gå och från ett språk till ett annat och sedan tillbaka igen.

När du väl är bekant med domänen och har förberett och memorerat en bra ordlista, gör en hel del översättning av de relevanta texterna du har skaffat för att ytterligare "underlätta spåret".

Lär dig använda teknik för att hantera dokument, kunskap, termer. Dokument är nu tillgängliga direkt, kan märkas upp och erbjuder fulltextsökning över molnet; och specialiserad terminologiprogramvara är tillgänglig för tolkar.

Tabellen är återigen avsett för konferenstolkar, men det kan fungera mycket bra även med tolkning i allmänhetens tjänst.

5.6 Att känna till termerna och bygga ordlistor

Andy Gillies ger på sin webbplats om fortbildning för tolkar ett antal skäl för att skapa en ordlista, som går utöver behovet av en ordlista:

www.PlutosProject.org

PlutosProject

PlutosProject

PlutosProject

PLOUTOS

1. Lära sig om saker

2. Aktivering

3. Titta upp saker medan du arbetar

4. Långtidsminne

5. Förberedelser inför nästa gång

Gillies ger också mycket användbara tips om hur man bygger upp en ordlista, med information om de olika kategorierna som kan vara till hjälp för en tolk, som referensens sammanhang, termens betydelse i det specifika sammanhanget, källan och till och med datumet för informationssökningen. Det exempel han ger är mycket användbart som en prototyp för en tolkordlista:

EN	DE	subject	detail
open cast	Tagebau	mining	
open-cast mining		mining	
operational tailings disposal facility		mining	waste
ore (archaic)/ precious metals (fig.		mining	
orogenic belt, fold belt		mining	geology
pneumatic charging machine	Sprengstofflademaschine	mining	explosives
potash	Kali	mining	geology
potassium salt	Kalisalz	mining	chemicals
price undertaking (importers to eu	Preisverpflichtung	mining	
prills	Sprengstoffklumpen	mining	explosives
relief hole		mining	
rock removed from coal face (coal f		mining	
ruggedised emulsion explosive	widerstandsfähig	mining	explosives
sandstone	Sandstein	mining	geology
security of energy supply		mining	
shale		mining	geology
shot firer		mining	explosives
Sjostadt / mining waste #		mining	Sjostedt / mining waste

PLOUTOS

De kategorier som han föreslår ska ingå är följande:

1. Inte bara ord
2. Betydelse
3. Sammanhang
4. Källa
5. Datum
6. Anteckna bara vad som faktiskt är i mötet

5.7 Checklista

Eftersom checklistor kan visa sig vara livräddande innan man åker till uppdraget, skulle jag vilja avsluta denna enhet med en checklista som föreslagits av Jackman (2020, s. 7), som tolkens "grab bag", om tolken måste gå till ett uppdrag med ett ögonblicks varsel. Nedan hittar du checklistan i form av en tabell:

www.PloutosProject.org

PloutosProject

PloutosProject

PloutosProject

PLOUTOS

Min tolkbricka (eller annan form av ID)

Kontaktuppgifter för den person som gör bokningen och adress till lokalen

Anteckningsblock och pennor

Lite löst växel (för parkeringar, varuautomater eller verktyg)

Ett mellanmål och vatten (det kan bli en lång dag)

Liten, specialiserad tvåspråkig ordbok och mina relevanta ordlistor

Skriftliga versioner av vanligt använda tal och dokument, t.ex. samtyckesförklaring, personlig introduktion etc. (med översättningar ...)

Reservformulär

Något att göra medan jag väntar (en bok eller en tidning, för att ta en paus från ... skärmen på min mobil)

www.PloutosProject.org

PloutosProject

PloutosProject

PloutosProject

6. Lyssnings- och minnesförmåga

6.1 Inledning

Lyssnings- och minnesförmåga är av största vikt vid tolkning, där lyssningsansträngningen, för att använda Giles term, är en integrerad del av alla tolkningsmetoder.¹³ Detta framgår tydligt av de många riktlinjer, övningar och förslag som finns tillgängliga i olika källor för att förbättra tolkarnas lyssnings- och minnesförmåga, av vilka vi kommer att nämna några här.

Att lyssna är dock först och främst en mycket komplex och fascinerande process, så jag skulle vilja börja den här enheten med att sätta den i sitt sammanhang genom några teoretiska insikter som jag tycker är ganska upplysande.

6.2 Lyssnande: en livs-/kommunikationskompetens

Den akustiska modaliteten används "för att ständigt övervaka världen omkring oss" eftersom "örat ständigt är öppet för att ta emot ljudvågor, även när vi sover" (Imhof, 2010, s. 100); vad som är ännu mer intressant och imponerande är att denna process börjar redan innan vi föds: "Forskare har funnit att under den sista trimestern av en graviditet bearbetar fostret aktivt inkommande auditiv input och kan tydligt skilja mellan musik, språk och andra ljud" (Worthington & Fitch-Hauser, 2018, s. 5).

Lyssnandets avgörande roll påpekas i boken *Listening: Processes, Functions, and Competency*, där författarna i inledningen understryker betydelsen av lyssnande inte bara som en kritisk kommunikationskompetens, utan som en livskompetens: "En anledning till att vi tror att lyssnande är en kritisk livskompetens är att det är grundläggande för alla andra kommunikationskompetenser – att tala, skriva och läsa. Av dessa kompetenser är lyssnande den första kommunikationsförmågan vi förvärvar och använder. [...] I slutändan påverkas din förmåga att 'tala, läsa, skriva och resonera' av din lyssningsförmåga" (Worthington & Fitch-Hauser, 2018, s. 4-5).

Som kommunikationskompetens gör den det möjligt för oss att skapa relationer, om vi "väljer" att lyssna: "Det enda sättet som vi kan utveckla meningsfulla relationer inom våra familjer, samhällen och över kontinenter är genom effektivt lyssnande. [...] detta kräver att

¹³ Det är ännu viktigare vid samhällstolkning, eftersom utövare oftast arbetar i konsekutivläge utan anteckningar

PLOUTOS

varje individ flyttar sin uppmärksamhet till uppgiften att bättre förstå attityder, värderingar, behov och inriktningar hos medkommunikatörer" (Brownell, 2010, s. 151). Det är alltså genom "effektivt" lyssnande som meningsfulla relationer kan skapas, och vad detta innebär för författarna är att förstå andras attityder, värderingar, behov och inriktningar.

6.3 Uppmärksamhet, uppmärksamhet, uppmärksamhet

I sin bok *The Overflowing Brain: Information Overload and the Limits of Working Memory* citerar Torkel Klingberg en berättelse ur *Zens tre pelare* för att belysa den vikt som tillmäts uppmärksamhetsträning i historien, en fråga som nyligen har återkommit till forskare vid universitet världen över (2009, s. 130-136):

En dag sade en man av folket till zenmästaren Ikkyu: "Mästare, vill du vara snäll och skriva några maximer av högsta visdom åt mig?" Ikkyu tog genast sin pensel och skrev ordet för "**Uppmärksamhet**". "Är det allt?" frågade mannen. "Vill du inte lägga till något mer?" Ikkyu skrev sedan två gånger i rad: "**Uppmärksamhet. Uppmärksamhet.**" 'Nåväl', anmärkte mannen något irriterat, 'jag ser verkligen inte mycket djup eller subtilitet i det du just har skrivit.' Sedan skrev Ikkyu samma ord tre gånger i rad: "**Uppmärksamhet. Uppmärksamhet. Uppmärksamhet.**" Halvt uppretad frågade mannen: "Vad betyder det där ordet 'uppmärksamhet' egentligen?" Och Ikkyu svarade vänligt: "Uppmärksamhet betyder uppmärksamhet."

Som titeln på hans bok antyder finner Klingberg det allt svårare att utöva en kontrollerad uppmärksamhet, med tanke på det ökande trycket på arbetsminnet i vårt samhälle, som "dess växande volym av komplexa texter och instruktioner, dess allt mer häpnadsväckande teknik, dess simultana situationer och dess aldrig sinande ström av senaste versionen av programvara" (s. 136).

Den viktiga länken mellan uppmärksamhet och arbetsminne, ett dominerande paradigm inom kognitiv psykologi, står i centrum för Laura Ann Janusiks instrument Conversational Listening Span (CLS) (Janusik, 2007, s. 142):

www.PlutosProject.org

PlutosProject

PlutosProject

PlutosProject

I huvudsak ersatte det korttidsminnet och förutsatte ett system med dubbla uppgifter som involverade bearbetnings- och lagringsfunktioner [...]. Bearbetningsfunktionen är synonym med uppmärksamhet och lagringsfunktionen är synonym med minne. Uppmärksamhet allokeras och resurser som inte används för uppmärksamhet är tillgängliga för lagring. Kort sagt, **WM är det dynamiska systemet som inte bara används för att flytta stimuli och efterföljande förståelse från och in i långtidsminnet utan som ett sätt att skapa nya betydelser.** (understrykning tillagd)

6.4 Några praktiska tips

Dessa fynd kommer ofta till uttryck i praktiska råd för bättre lyssningsförmåga, som vanligtvis finns i populärlitteraturen.

Forskare har till exempel tittat på vilka egenskaper en god lyssnare tros ha. Imhof, baserat på en översikt av relevant litteratur, presenterar följande egenskaper hos en lyssnare:

språklig kompetens över hela livet

förhandskunskap

tidigare praxis

kulturell bakgrund och uppskattning för att lyssna

självreglering och egenkontrollkompetenser

mål, motivation och känslor

Från denna lista är det mycket talande att Imhof inte fokuserar på ögonblicket av lyssnande,

PLOUTOS

utan på vad individen har samlat på sig genom åren, när det gäller färdigheter, kunskap, praktik, deras kulturella bakgrund, deras syn på livet. Detta innebär att lyssnandet utvecklas och utvecklas under hela livet, och förbättringen på kort tid kan vara liten.

Imhof (2010, s. 100-109) lyfter också fram vissa attribut som är av stor betydelse för att behålla och återkalla relevant information när man lyssnar, såsom avsikt, urval, organisation och integration av information.

Amy Rogers, i sitt populära verk *Be an effective communicator: Learning to listen*, ger en lista över bra och dåliga vanor i lyssnandet (2022, s. 22):

Dåliga vanor

Tittar ofta på din klocka eller telefon medan någon pratar med dig

Gapande

Avbryter för att ställa frågor

Sms:a, scrolla genom sociala medier eller leka med dina smycken eller hår på ett distraherande sätt

Bedöma talare innan de har en chans att tala klart

Att misslyckas med att verifiera innebörden bakom en talares ord och istället gissa vad de menade

Goda vanor

Upprätthålla ögonkontakt med talaren

Att nicka och göra lämpliga ansiktsuttryck (till exempel le när berättelsen är glad eller ser bekymrad ut när en vän delar dåliga nyheter)

Väntar på att talaren ska pausa för att ställa frågor

Sitter eller står stilla

Tillåta en talare att prata färdigt innan han bedömer sina ord

Upprepa vad talaren säger i nya ord för att verifiera meningen

Det finns också en hel del självutvärderingsverktyg tillgängliga antingen online eller i relevanta verk, både från vetenskaplig och populärlitteratur, som kan bedöma ens förmåga att lyssna och indirekt ge ledtrådar om hur man kan förbättra sin lyssningsförmåga; några

www.PlutosProject.org

PlutosProject

PlutosProject

PlutosProject

PLOUTOS

exempel är Debra Worthington, Graham Bodie och Christopher Gearharts The Listening Styles Profile Revised (LSP-R) (som presenteras av Debra Worthington och Margaret Fitch-Hauser i *Listening: processer, funktioner och kompetens* (2018, s. 77–78)); Graham Bodies The Active-Empathic Listening Scale (AELS) (presenterad av Debra Worthington och Margaret Fitch-Hauser i *Listening: Processes, Functions and Competency* (2018, s. 81)); John Daly, Anita Vangelisti och Suzanne Daughtons "Conversational Sensitivity Scale" (som presenteras av Debra Worthington och Margaret Fitch-Hauser i *Listening: Processes, Functions and Competency* (2018, s. 84)); Rebecca Z. Shafirs test i sin bok *The Zen of Listening: Mindful Communication in the Age of Distraction* (2011/2000, s. 27-29), Nixaly Leonardos test i hennes bok *Active Listening Techniques: 30 Practical Tools to Hone Your Communication Skills* (2020), onlinetestet "How good are your listening skills?" på www.mindtools.com, eller "Listening skills test" på www.psychologytoday.com.

6.5 Lyssnande vid tolkning

En tolk måste förståeligt nog vara så uppmärksam som möjligt under hela sin föreläsning. Även "förlusten" av en liten enhet i ett yttrande kan leda till betydande förlust av mening. Trots att vi tolkar talarens betydelse, inte hans/hennes ord, måste vi höra, "översätta", analysera allt för att innebörden ska bli tydlig. Av denna anledning uppmanar tolklärare och forskare ofta eleverna att lyssna aktivt.

Oavsett vilken term vi använder för lyssnande i tolkningen är det en dialogisk typ av lyssnande, för att använda James Floyds terminologi som vi såg ovan, "en öppning för den andre, en 'närvaro' i termer av uppmärksamhet, [...] en inkluderande attityd, där lyssnaren försöker förstå talaren så mycket som möjligt" (2010, s. 128-131).

Det är uppenbart att denna typ av lyssnande förutsätter ett antal element som måste vara i funktion för att kommunikationsprocessen ska bli framgångsrik. Vi kan förstå att detta kompliceras ytterligare vid tolkning, eftersom extra element läggs till för överföring av mening från ett språk till ett annat.

I Daniele Giles Effort Models for simultaneous interpreting, for consecutive interpretation och for sight translation, presenterar författaren "Listening Effort", eller Listening and analysis Effort, som består av "alla förståelseorienterade operationer, från den undermedvetna analysen av de ljudvågor som bär källspråkets tal och som når tolkens öron genom identifieringen av ord till de slutliga besluten om yttrandets 'mening'" (s. 160).

www.PlutosProject.org

PlutosProject

PlutosProject

PlutosProject

6.6 Förutsättningar för gott lyssnande vid tolkning

En viktig del av lyssningsprocessen, som vi såg tidigare i den här enheten, är kvaliteten på inmatningen. Gile kommenterar också "talarfaktorn", som talarens röst och uttal, prosodi, leveranshastighet (2009, s. 200), som påverkar tolkningskvaliteten.

I avsnitt 6 om tolkningsmetoder i *handboken för tolkning i asylförfaranden* hänvisar författarna Ursula Stachl-Peier och Sonja Pöllabauer till de nödvändiga villkoren (både för talaren/talarna och för tolken) för att det ska vara möjligt att lyssna på ett framgångsrikt sätt, med hänvisning till Ulrich Kautz *Handbuch Didaktik des Übersetzens und Dolmetschens* [Handbok för undervisning av översättare och tolkar] (2017, s. 87 kursivering i originalet):

- Det finns inga distraktioner som att andra pratar eller bakgrundsljud.
- Talaren talar tillräckligt högt för att tydligt höras av tolken.
- Talarens uttal är begripligt: talaren har ingen talhinder, har ingen tung accent och har goda kunskaper i språket de använder.
- Tolkarna måste vara i ett gott fysiskt och psykiskt tillstånd för att kunna koncentrera sig på lyssnaruppgiften.

6.7 Tips för aktivt lyssnande: Robin Setton och Andrew Dawrant

Bortsett från dessa grundläggande villkor innebär lyssningsansträngningen en medveten ansträngning från tolkens sida, som vi såg ovan. Och eftersom "arbetsminnet verkligen kan tränas" (Klingberg, 2009, s. 124) och kan leda till förbättrad förståelse, som vi såg i avsnitt

PLOUTOS

6.2, skulle jag vilja avsluta denna enhet med några förslag på hur vi kan förbättra vårt arbetsminne av Robin Setton och Andrew Daurant.

I sin bok *Conference-tolkning: En komplett kurs* föreslår författarna (2016, s. 87) sätt att förbättra förmågan till aktivt lyssnande, så att tolken får "en strukturerad, sammanhängande *mental modell*, med rik kodning av talarens betydelse, detaljer och önskade kommunikationseffekter".¹⁴

Aktivt lyssnande: Hjälper till minnet

Maximera koncentrationen.

Mobilisera kunskap om ämne och kommunikationssituation.

Pressa in så mycket mening som möjligt från ingången: analysera vad talaren menar och hur den passar in i talet.

Bearbeta informationen mentalt med hjälp av olika upplevelsesätt, för rik kodning.

- visuellt: visualisera en mental scen av vad talaren beskriver, med hjälp av rumslig representation där det är möjligt och lämpligt;
- verbalt: tagga varje punkt (idésekvens, 'stycke') med en kort etikett, ord eller fras – en föregångare till anteckningar. Detta kan kraftfullt kombineras med spatialisering, genom att tilldela varje tagg till ett finger, eller till en plats i en mind-map av talet (jfr Yates 1966; Spence 1984);
- prediktiv: försöker förutse vart talaren är på väg och vad han/hon kommer att säga härnäst;
- kognitiv: koppla det talaren säger till din egen kunskap;
- perceptuell och känslomässig: att försöka uppleva vad talaren säger genom olika sinnen ('lukta' på en croissant som bakas; eller när du hör "feminisering av fattigdom", föreställande och empati med kvinnor som lämnats kvar i

¹⁴ Vid denna tidpunkt måste jag dock påpeka Worthington och Bodies förslag att "[n]o enhetlig ram finns för närvarande för att organisera och utvärdera kompetensfärdigheter", vilket innebär att "studier inom detta område har varit ateoretiska till sin natur" och färdigheter som lärs ut i utbildningsprogram "kanske inte fångar de primära elementen som bör läras ut" (2018, s. 9).

www.PlutosProject.org

PlutosProject

PlutosProject

PlutosProject

PLOUTOS

landsbygdsbyar);

- kritisk: registrera din egen reaktion på vad talaren säger (håller med? håller inte med? är det logiskt?);
- projektiv: föreställa sig hur publiken kommer att reagera.

Dela/segmentera talpassagen i block eller punkter och notera anslutningar och länkar.

Skapa en mental karta/kontur av talet.

Som vi kan förstå av dessa förslag (mobilisera din kunskap om ämnet, förutse vad talaren kommer att säga, var kritisk), anser författarna också att lyssnandet till stor del beror på ackumulerade kunskaper och färdigheter som måste mobiliseras och aktiveras under lyssningsprocessen. Andra färdigheter, t.ex. visualisering, chunking, skapa mentala kartor, stöder redan existerande färdigheter och kunskaper.

www.PloutosProject.org

PloutosProject

PloutosProject

PloutosProject

7. En introduktion till anteckningar

7.1 Inledning

Som du kan se i den här kursboken kommer anteckningar efter enheten om lyssnande och minne, eftersom det är absolut nödvändigt för praktikanter att arbeta med sina lyssnings- och minnesfärdigheter innan de försöker skriva anteckningar. Detta är ännu viktigare för gemenskapstolkar, eftersom de vanligtvis arbetar i konsekutivläge utan anteckningar.

Anteckningsdelen av den konsekutiva processen är absolut nödvändig när tolken står inför långa talstycken som belastar hans/hennes minne. Som alla forskare och praktiker är överens om, ersätter inte anteckningar minnet: "De återspeglar tolkens analys av talet, och stöder – men ersätter inte – tolkens minne" (Setton och Dawrant, s. 139). Nybörjare tror dock ofta felaktigt att anteckningar lätt kan befria dem från den aktiva lyssningsbördan (inklusive analys och förståelse av talet). Egentligen är det tvärtom, som många tränare och forskare påpekar; Att göra anteckningar kan i stället för att stödja en tolkningsinsats hämma den. Enligt Gile "kräver det [anteckningar] mer tid än talproduktion eftersom handrörelser är långsamma och därför leder till en viss fördröjning, därav till ett högre tryck på korttidsminnet, vilket i sin tur kan minska den tillgängliga kapaciteten för lyssnings- och analysansträngningen" (s. 178).

Vad alla tränare påpekar är att anteckningar inte är ett medel för att nå ett mål, inte ett mål i sig; Det viktigaste i konsekutivtolkning är att lyssna, förstå och analysera.

Inom ramen för denna korta kurs kommer vi att erbjuda några grundläggande riktlinjer för tolkar, som de sedan kan arbeta med för att förbättra under sina år av praktik.

7.2 Praktiska riktlinjer

7.2.1 De fem frågorna

Nick Roche, senior SCIC-tolk och tolkutbildare, gav år 2000 en masterclass om anteckningar för konsekutivtolkning, där han fokuserar på fem frågor som är mycket viktiga i anteckningsprocessen (jag återkommer till några av dessa frågor längre ner):

PLOUTOS

Varför noterar vi?

- För att lindra påfrestningarna på vårt minne.

Var noterar vi?

- Helst o olinjerad anteckningsbok (se 7.3)

När noterar du?

- När en idé har tagit form i vårt sinne
- Det är liten tidsförskjutning mellan tal - anteckningar

Vad noterar vi?

- Det väsentliga: länkord, övergångar, leder i skelettet

Hur noterar vi?

- Layouten måste trigga ditt minne av talet så att du kommunicerar budskapet

7.2.2 Utrustning (var noterar vi)

Andrew Gillies bifogar en liten tabell, som jag återger här (något justerad), för att ge information om den utrustning som tolken skulle behöva för att föra anteckningar (2007/2005, s. 15-16):

Reporterns anteckningsblock	10 X 15 cm	En bekväm storlek. Tillräckligt stor för tydliga anteckningar, tillräckligt liten för att bära med sig.
	Spiralbunden uppifrån	Sidor vänds lätt och försvinner aldrig, tappas eller blandas ihop.
	Fast kortark som baksida	Du måste ofta anteckna och tala stående. Prova att göra något av dessa med ett diskettblock!
	Vanliga sidor, eller med linjer eller rutor så fint som möjligt	Det du skriver ska synas tydligt på pappret du använder.
	Skriv bara på ena sidan av sidan	Ordningen på sidorna blir väldigt förvirrande om du inte gör det.

www.PlutosProject.org

PlutosProject

PlutosProject

PlutosProject

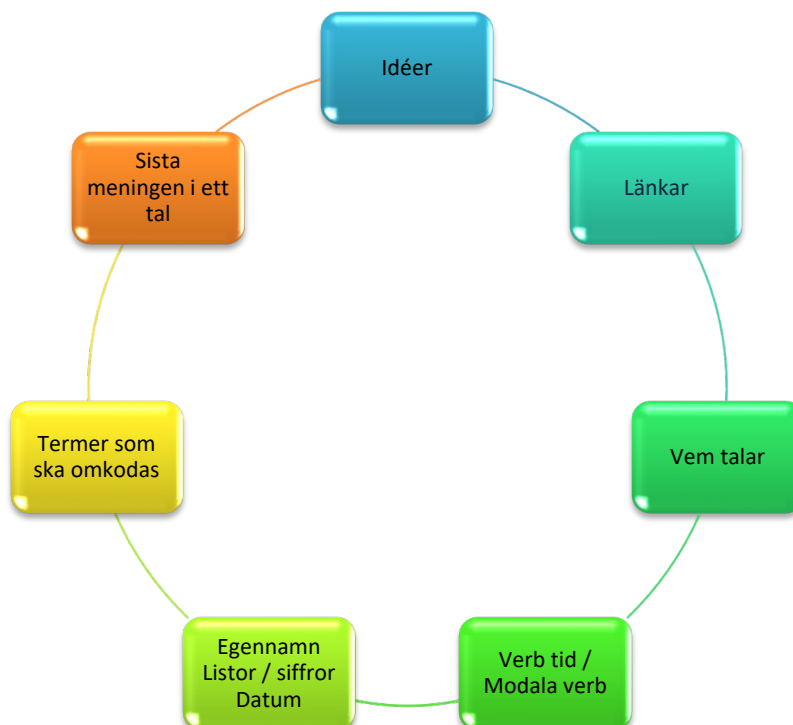

Biro		
	Skriver snabbt, smidigt, tydligt och tyst	Vissa tolkar använder blyertspennor men reservoarpennor, filtspetsar och rollerballs är ett nej. De är långsamma att skriva med och har en benägenhet att ta slut och kladda.
	Flera reservdelar	Om det kan ta slut kommer det att göra det. Ta med en reserv eller två!
	Bläcket måste synas tydligt på papperet du använder.	

7.2.3 Selektivitet (vad noterar vi)

Här återvänder vi till frågan om vad vi ska notera. Nick Roche talar om "**det väsentliga**". Virginia Valencia, en experttolk och utbildare, talar om "selektivitetens kraft" i ett webinarium om anteckningar, där hennes förslag är att göra selektiva anteckningar och bara anteckna de **viktigaste** betydelseenheter. Andrew Gillies ger oss några ledtrådar i sin bok (sid. 120-121):

PLOUTOS

7.2.4 Struktur (Hur noterar vi)

Alla utbildare är överens om att vi noterar diagonalt på sidan och vi separerar betydelseenheter med en horisontell linje som kan löpa över hela sidan eller bara på en del av sidan. Att vi måste separera meningsenheter samtidigt som vi noterar gör att vi lyssnar mycket aktivt så att strukturen blir tydligare när vi kommer till reproduktionsfasen. Det skulle också vara bra att lämna en marginal så att du kan skriva ner länkord som hjälper dig att identifiera Andrew Gillies, i hans mycket detaljerade steg-för-steg-guide till anteckningar, föreslår att vi börjar öva genom att notera subjektet, verbet och objektet i en mening och vi lägger till allt eftersom. Ett enkelt exempel som författaren ger är följande (s. 82):

Because the French, German and British governments have cut, simplified or abolished customs duties, visa fees and administrative charges.

<i>COS</i>	<i>Fra</i> <i>Ger</i> <i>UK</i>
	<i>cut</i> <i>simplified</i> <i>or abolished</i>
	<i>duties</i> <i>visa fees</i> <i>admin charges</i>

7.2.5 Symboler (Hur noterar vi)

Symboler är definitivt till hjälp, eftersom de gör det möjligt för tolken att skriva ner anteckningar i en snabbare takt, men "om du inte har ett sunt, konsekvent och meningsfullt anteckningssystem, så kommer inget antal symboler att hjälpa dig" (Gillies, sid. 100). De är "ett attraktivt verktyg, förutsatt att de behärskas fullt ut av tolken – annars kan det ta för

www.PlutosProject.org

PlutosProject

PlutosProject

PlutosProject

PLOUTOS

mycket tid och bearbetning att hämta dem från minnet när de behövs för att skriva" (Gile, 2009, s. 179), vilket definitivt kommer att hämma reproduktionsfasen. Det innebär att tolkarna måste öva på sina symboler och förkortningar och känna till dem mycket väl innan de använder dem i praktiken. Detta är inte fallet för ad hoc-symboler, som beslutas på plats och endast används i ett visst sammanhang och för ett visst arbete.¹⁵

Andrew Gillies förklarar att våra symboler måste vara:¹⁶

tydlig och
entydig

snabbt och
enkelt att rita

förberedd i
förväg

konsekvent

organisk

måste betyda
något för dig

Så eftersom symboler inte är ett universalmedel för att göra anteckningar bör vi använda dem med försiktighet. Gillies föreslår återigen att vi använder symboler för att notera ord/begrepp som återkommer väldigt ofta (t.ex. land, politik, pengar, stöd etc.), eller ord/begrepp för ett visst möte (ad hoc-symboler).

7.2.6 Språk för anteckningar (Hur noterar vi)

Även om många utbildare föreslår att vi noterar på målspråket, tror jag att detta sätter extra press på fångstfasen som redan är för krävande, som vi såg ovan. Gile föreslår ett rimligt

¹⁵ Några online-resurser för användning av symboler är: [Note Taking Symbols: An Interpreter Training Course](#), [Find a Symbol and its PDF-fil](#), [och Paula López](#) 60 symboler för anteckningar i konsekutivtolkning.

¹⁶ Organisk, enligt Gillies, "betyder att en symbol ska vara utgångspunkten för andra relaterade symboler. En grupp eller familj av symboler kommer att växa fram ur en gemensam rot" (s. 105). Så, om □ är symbolen för "land, nation", så är □al adjektivet "nationell", □ze är "nationalisera", □ztn är "nationalisering", etc.

www.PlutosProject.org

PlutosProject

PlutosProject

PlutosProject

PLOUTOS

alternativ som är att "göra anteckningar på målspråket när det kognitiva trycket inte är för högt och återgå till källspråksanteckningar när det är nära mättnad" (s. 179).

Trots de råd och förslag som ges av många utbildare och forskare, kvarstår det faktum att anteckningar är en mycket individualiserad process, och "även om gemensamma principer ligger till grund för effektiva anteckningar, och vissa grundläggande symboler och förkortningar används i stor utsträckning, måste varje enskild tolk befästa sitt eget system och sin egen teknik genom intensiv övning efter en inledande period av instruktion och vägledning" (Setton och Dawrant, 2016, s. 140).

7.3 Leverans

En integrerad del av anteckningar är leveransfasen; Trots att det inte är en strikt del av processen, eftersom vi hänvisar till anteckningar, är anteckningsläsning definitivt den viktigaste delen av det konsekutiva läget; Det spelar ingen roll hur bra dina anteckningar är, om du misslyckas med att leverera budskapet på rätt sätt, då har du misslyckats med din roll som förmedlare av kommunikation.

Och när vi talar om leverans menar vi definitivt inte bara läsning; leverans är mycket mer än så. Som Stephen Lucas föreslår i *The Art of Public Speaking*, en prisbelönt bok med 13 utgåvor:¹⁷ "Talleverans är en fråga om icke-verbal kommunikation. Den bygger på *hur du använder din röst och kropp* för att förmedla budskapet som uttrycks av dina ord. Det finns en hel del forskning som visar att effekten av en talares ord påverkas starkt av hans eller hennes verbala kommunikation" (2020, s. 230). Så, att tala, som lyssnandet som diskuterades i föregående enhet, är inte bara verbal kommunikation; Att leverera våra budskap involverar också talarens röst och kropp.¹⁸

Setton och Dawrant ägnar i sin bok *Conference Interpreting: A Complete Course* (Chapter "Initiation to Interpreting") ett underavsnitt åt "Public Speaking and Delivery Skills" (2015, s. 111-120), där de föreslår att tolkar måste vara "effektiva *och* engagerande" (s. 112, kursivering i originalet); i 'leverans', som de anser 'har direkt betydelse för [tolkarnas] trovärdighet" (s. 114), De inkluderar bland annat "röstprojektion, ögonkontakt, hållning,

¹⁷ *The Art of Public Speaking* fick Textbook Excellence Award från Text and Academic Authors Association 2004. Den publicerades första gången 1983.

¹⁸ Utifrån denna definition antar jag att "leverans" även omfattar "presentationsteknik", som ibland diskuteras som en annan kategori i tolkningsstudier.

www.PlutosProject.org

PlutosProject

PlutosProject

PlutosProject

PLOUTOS

röstkontroll". De ger också en detaljerad lista över krav på god leverans (här anpassad i grafisk form) (s. 115-16):

Icke-verbal

- Upprätta ögonkontakt med publiken
- Anta lämplig hållning och uppförande
- Matcha gester, rörelser och ansiktsuttryck till innehåll

Verbal

- Projicera din röst
- Eliminera alla fyllmedel (um, er, ah, etc.)
- Kontrollera din hastighet
- Variera din tonhöjd
- Förklara tydligt
- Betona de rätta orden
- Undvik backtracking
- Var (eller agera) självsäker, uppriktig och naturlig

www.PlutosProject.org

PlutosProject

PlutosProject

PlutosProject

8. Visuell översättning och summarisk tolkning

8.1 Synöversättning: En introduktion

Syntolkning (ibland kallad "syntolkning") har definierats av Ivanka Čeňková som "ett av de grundläggande tolkningsätten. Det är en hybridform, där en skriven källtext omvandlas till en muntlig – eller undertecknad – måltext på ett annat språk i realtid. Tolken förväntas återge innehållet i den skrivna texten, ofta utan tid för ens en yttlig läsning, i en konsekvent och flytande takt" (2015, s. 374). Eller för att citera en mer kreativ definition av Holly Mikkelson, en mycket viktig forskare inom samhällstolkning (särskilt domstolstolkning): "Visuell översättning är en muntlig översättning av en skriven text. Det är alltså en hybrid av översättning och tolkning. Något analogt med notläsning i musik får översättaren/tolken ett dokument som aldrig tidigare visats, och med minimal förberedelse förväntas han tillhandahålla en fullständig muntlig översättning av dokumentet" (1994, s. 381). Baserat på båda definitionerna rör sig tolken, vanligtvis med minimal förberedelse, mellan översättning och tolkning (alltså "hybrid"), mellan den skrivna texten och dess muntliga (eller signerade) återgivning, vilket ger en tolkning "på ett fritt flödande, naturligt klingande språk" (González, Vàsquez, Mikkelson, 1991, citerad i Mikkelson, 1994, s. 381). Med andra ord bör återgivningen vara "både begriplig och lyssningsbar", för att citera Randi Havnen (2021, s. 17) från hennes doktorsavhandling om synöversättning. Det är därför Mikkelson också fokuserar på den förmåga att tala inför publik som är nödvändig vid synöversättning; Tolken behöver "ögonkontakt, röstprojicering, tydligt uttal, god hållning och ett jämnt tempo" (1994, s. 383).¹⁹

8.2 En multitasking-process

Det är, uppenbarligen, en annan multitasking-process som Mikkelson (1994, s. 382) delar upp i fyra steg:

¹⁹ För en diskussion om leverans i konsekutivtolkning, se 7.3 Leverans av denna handbok.

PLOUTOS

Corsellis lyfter också fram problemet med återgivning i visuell översättning, eftersom eleverna frestas att översätta ord för ord eftersom de har texten framför sig och inte fokuserar på betydelsen. Det är därför hon föreslår att eleverna får lära sig syntolkning samtidigt som simultantolkning, då de kommer att vara bättre förberedda för att ge en meningsbaserad återgivning (2005, s. 134-35).

8.3 Hantering av utmaningar

Jag skulle vilja avsluta detta avsnitt med några tips som ges av Sherwood-Gabrielson, Newington, & Swabey (2008, s. 88) i deras manual om konsekutivtolkning:

1. Öva på att läsa högt på båda språken.
2. Kom i god tid och be om de dokument som du kommer att bli ombedd att översätta i förväg.
3. Innan du dyker in och börjar din synöversättning, ägna en minut åt att granska texten.
4. Skanna dokumentet efter innehåll, stil, mening.

www.PlutosProject.org

PlutosProject

PlutosProject

PlutosProject

PLOUTOS

5. Fundera på förkortningar och slå upp okända ord innan du börjar översätta.
6. Börja bara att översätta en "bit" när du har fastställt innebörden snarare än att arbeta igenom på ett ord-för-ord-basis. Identifiera ämnet och predikatet för varje mening.
7. Försök att inte läsa på ett monotont sätt utan använd hellre tonhöjd och volym - inom rimliga gränser - för att liva upp dokumentet.
8. Följ igenom dokumentet med klienten så att de kan se var du befinner dig i dokumentet. Detta hjälper när du kommer till en punkt där de behöver skriva under eller få en akronym förklarad för dem.
9. Bli aldrig frestad att sammanfatta eller hoppa över vissa delar. Även om du kanske inte läser det finstilla själv kan detta mycket väl vara ett viktigt, till och med juridiskt bindande, dokument.
10. Glöm inte att skriva under för att intyga att klienten undertecknar detta dokument som det presenterades muntligt av tolken.

8.4 Sammanfattning

Sammanfattning, en annan viktig färdighet inom tolkning, används ofta i konferenstolkutbildning för att förbättra studenternas tolkningsförmåga. Ett antal forskare anser att det är en strategi i tolkningen (Yan & Song, 2021; Tryuk, 2010; Riccardi, 2021); strategi, för att använda Riccardis definition, hänvisar "till alla ingripanden som görs av tolken i produktionen av måltalet, antingen för att förhindra eventuella problemutlösare, hantera kognitiv belastning eller undvika processtörningar" (2021, s. 376).²⁰

En bra definition av summarisk tolkning, eller "summarisk tolkning", ges av Christian Licoppe och Julie Boéri: "Summarisk tolkning avser en kommunikationspraxis där tolken tillhandahåller en komprimerad version av källtexten på målspråket, av många olika skäl, allt från ett tekniskt problem, en kognitiv överbelastning för tolken, tidsbegränsningar för måltalleveransen, ett institutionellt krav från kommissionsledamoten, till en sociopolitisk strategi som antagits av tolken" (2021, s. 57). Endast det sista av de fall som nämns i denna

²⁰ Alessandra Riccardi gör en omfattande hänvisning till användningen av termerna "strategi" och "taktik" av olika forskare när hon hänvisar till sätt att hantera utmaningar i tolkningen (2021, s. 375-76). Magorzata Tryuk ger också en omfattande referens till strategier i tolkning i sin artikel "Strategies in Interpreting. Frågor, kontroverser, lösningar" (2010, s. 182-86).

www.PlutosProject.org

PlutosProject

PlutosProject

PlutosProject

PLOUTOS

definition är ett medvetet val av tolken, medan alla andra fall antyder att summarisk tolkning är ett nödvändigt ont som ibland inte kan undvikas.

Trots riskerna anser jag att samhällstolkare bör utbildas i summarisk tolkning, eftersom det är särskilt viktigt i samhälls- och dialogmiljöer, "där tolkar är mer benägna att gå längre än grundläggande anpassningar och engagera sig i starkare medling, spontant eller på begäran, från att förklara och sammanfatta till att aktivt reglera utbytet", som Setton och Dawrant förklarar (2016, s. 40). Det är också en nödvändig färdighet, enligt samma och andra författare (se till exempel Gillies, 2019; Gillies 2017; Luzardo, 2015, s. 318), som bör ingå i tolkutbildningen, eftersom utövare bör kunna "tydligt sammanfatta slutsatser och ståndpunkter" (Setton och Dawrant, 2016, s. 65) och "sammanfatta komplext material" (s. 70).

www.PloutosProject.org

PloutosProject

PloutosProject

PloutosProject

PLOUTOS

Introduktion till rollspelsenheter

Introduktion av rollspel i CI-träning

Vikten av rollspel och simulering i träning har kontinuerligt betonats i relevant litteratur under de senaste åren (Hale 2007; Kadrić, 2014; Pérez, 2015; Bradford, 2017; Dahnberg, 2023). Enligt Mira Kadrićs tillvägagångssätt i hennes inlägg om "Rollspel" i *Routledge Encyclopedia of Interpreting Studies*, "Rollspel i utbildningsmiljön är ett verktyg för att främja individuella inlärningsupplevelser som har fått ökad uppmärksamhet i tolkpedagogiken, och i synnerhet dialogtolkning" (2015, s. 360). Hon fortsätter med att föreslå att "Genom att kombinera intellekt och känslor kräver rollspel det rationella sinnet för att fungera i en känslomässig miljö. Mer specifikt ger den eleverna möjlighet att öva samspelet mellan *känslor*, identifikation (*med en roll och vissa personliga attityder*) och reflektion – *att analysera och generera alternativa synsätt på en given situation*" (s. 360, kursivering i originalet).

Rollspel i denna kurs

Följande tre enheter kommer att ägnas åt rollspel relaterade till specialiseringsområdet i denna kurs, som är affärs- och finansvärlden. Deltagarna kommer att delas in i grupper om tre eller fler, beroende på typ av övning och rollspel. Rollspelsscenarierna, som är skrivna för den här kursen, kommer att ges till praktikanterna i förväg, så att de kan förbereda sig. Varaktigheten av varje rollspel kommer att vara cirka 15-20 minuter, följt av en kort feedbacksession.

www.PlutosProject.org

PlutosProject

PlutosProject

PlutosProject

9. Rollspel 1: CI för ett jobb

Kort

Mötet involverar ägaren till en datorbutik som letar efter ett engelsktalande butiksbiträde och en kandidat för jobbet. Eftersom den specifika kandidaten inte talar landets officiella språk och butiksägaren inte talar engelska, har butiksägaren anlitat en tolk för anställningsintervjun.

Nedan följer briefs för var och en av deltagarna.

Kandidat

Du har utexaminerats från en skola för småbarnspedagogik, men du bestämde dig efter din examen att du inte är intresserad av att undervisa. Du har rest till ett främmande land, vars språk du inte talar, och har arbetat på teknikavdelningen på ett stort varuhus som hanterar internationella kunder. Du gillade ditt jobb, men butiken är för stor och för upptagen hela tiden och du vill arbeta för ett mindre företag. Du såg en annons för en säljare i en liten datorbutik och du skulle vilja ha förändringen. Eftersom du inte talar landets språk och butikens arbetsgivare inte talar engelska kommer det att finnas en tolk närvarande under intervjun.

Ta en titt på frågorna nedan för att få en uppfattning om vad arbetsgivaren i butiken kan fråga dig, så att du är bättre förberedd.

Arbetsgivare

Du är ägare till en datorbutik. Du letar efter en säljare som har haft liknande erfarenhet. Eftersom din butik ligger i centrum av en stad som besöks av många turister, vill du ha någon som talar utmärkt engelska. En av kandidaterna talar inte landets språk, så du kommer att använda dig av en tolk för anställningsintervjun. Du uppskattar att intervjun kommer att ta cirka 20-30 minuter. Du kan välja från följande lista med frågor att ställa till honom/henne eller hitta på egna frågor.

Du kommer inte att fatta något beslut idag, eftersom du måste intervjua fler personer.

Tolk

Du kommer att tolka åt en datorbutiksägare som letar efter en anställd som kan tala bra

PLOUTOS

engelska, eftersom hans/hennes butik ligger i stadens turistområde och han/hon inte talar engelska. En av kandidaterna talar inte landets språk, så arbetsgivaren anlidade dig för att tolka i anställningsintervjun. Intervjun kommer att pågå i 20-30 minuter. Innan intervjun börjar, kom ihåg att du måste presentera dig för arbetsgivaren och kandidaten för jobbet och säga några saker om din roll. Ta en titt på följande frågor för att få en uppfattning om vilka frågor som kan ställas i intervjun.

Material för samråd

Frågor och svar om anställningsintervjuer ²¹

Här är en lista med vanliga frågor om anställningsintervjuer, med exempel på de bästa svaren om dig, din arbetshistoria och erfarenhet, det nya jobbet, lön, vad du har att erbjuda arbetsgivaren och dina mål för framtiden.

Frågor om dig

Intervjuare kommer att ställa frågor om dig för att få insikt i din personlighet och för att avgöra om du passar för både jobbet och företaget. Det här är [öppna frågor](#) som ger dig möjlighet att visa arbetsgivaren att du är väl kvalificerad för tjänsten.

1. [Berätta om dig själv.](#)
2. [Vad är din största styrka?](#)
3. [Vilken är din största svaghet?](#)
4. [Vad gör dig unik?](#)
5. [Berätta om något som inte finns på ditt CV.](#)
6. [Hur kommer din största styrka att hjälpa dig att prestera?](#)
7. [Hur hanterar du misslyckanden?](#)
8. [Hur hanterar du framgång?](#)
9. [Anser du dig själv vara framgångsrik? Varför?](#)
10. [Hur hanterar du stress och press?](#)
11. [Hur skulle du beskriva dig själv?](#)
12. [Beskriv en typisk arbetsvecka.](#)
13. [Är du snäll?](#)
14. [Är du villig att misslyckas?](#)
15. [Arbetar du bra med andra människor?](#)
16. [Tar du med dig jobbet hem?](#)
17. [Finns det något mer vi bör veta om dig?](#)

²¹ Listan med frågor (och möjliga svar) är ett urval från <https://www.thebalancemoney.com/job-interview-questions-and-answers-2061204>. Webbplatsen, *The Balance*, är en webbplats för finansiell rådgivning.

PLOUTOS

18. [Vad har varit den största besvikelsen i ditt liv?](#)
19. [Vad brinner du för?](#)
20. [Vad har du för fritidsintressen?](#)
21. [Vilket är ditt drömjobb?](#)
22. [Vill du hellre bli omtyckt eller respekterad?](#)

Varför du ska anställas

Varför ska du anställas framför de andra sökandena? Vad gör dig till den bästa kandidaten för jobbet? Här får du möjlighet att argumentera för att få ett jobberbjudande och chansen att [sälja dig själv till intervjuaren](#).

1. [Varför ska vi anställa dig?](#)
2. [Vad kan du bidra med till detta företag?](#)

Kvalifikationer Frågor

Det viktigaste för intervjuare att avgöra är om du är kvalificerad för jobbet. Här är vad de kommer att be om för att ta reda på det. Var specifik när du svarar.

1. [Vad har du för erfarenhet?](#)
2. [Sälj den här pennan till mig.](#)
3. [Berätta om din utbildningsbakgrund.](#)
4. [Vad kan du göra bättre för oss än de andra kandidaterna för jobbet?](#)
5. [Vilken styrka hjälper dig mest att lyckas?](#)

Frågor om din arbetshistoria

Är din arbetshistoria stabil, har den förberett dig för jobbet du intervjuas för och har du några luckor i din anställningshistorik som företaget bör oroa sig för? Om inte, förbered dig på att svara på frågor om vad du gjorde när du inte var i arbetskraften.

1. [Frågor om din arbetshistoria.](#)
2. [Frågor om ditt CV.](#)
3. [Vilket ansvar hade du?](#)
4. [Vilka stora utmaningar och problem stötte du på? Hur hanterade du dem?](#)
5. [Vad har du lärt dig av dina misstag?](#)
6. [Vad gillade eller ogillade du med ditt tidigare jobb?](#)
7. [Vilken var den största prestationen/misslyckandet i den här positionen?](#)

Frågor om arbetsprestationer

Hur du presterade i tidigare roller kan indikera hur du kommer att prestera i det jobb du söker. Var beredd på att svara på frågor om vad du gjorde bra – och vad du inte gjorde.

www.PlutosProject.org

PlutosProject

PlutosProject

PlutosProject

PLOUTOS

1. [Vad kritiserar folk oftast med dig?](#)
2. [Vad gör dig arg?](#)
3. [Vilka problem har du stött på på jobbet?](#)
4. [När var du arg senast? Vad hände?](#)
5. [Berätta om något du skulle ha gjort annorlunda på jobbet.](#)
6. [Vilken typ av arbetsmiljö föredrar du?](#)
7. [Hur utvärderar du framgång?](#)
8. [Beskriv en svår arbetssituation eller ett svårt projekt och hur du övervann det.](#)

Det nya jobbet och företaget

Vad vet du om företaget, varför vill du ha jobbet och vad du skulle göra om du skulle bli anställd, är bara några av de frågor du kommer att få om tjänsten och arbetsgivaren.

1. [På vilket sätt är vårt företag bättre än din nuvarande arbetsgivare?](#)
2. [Vad är det som intresserar dig med det här jobbet?](#)
3. [Vad vet du om det här företaget?](#)
4. [Varför vill du jobba hos oss?](#)
5. [Vilka utmaningar söker du i en tjänst?](#)
6. [Vad är bra kundservice?](#)
7. [Finns det något jag inte har berättat om jobbet eller företaget som du skulle vilja veta?](#)

www.PlutosProject.org

PlutosProject

PlutosProject

PlutosProject

PLOUTOS

10. Rollspel 2: CI i en bank

Kort

Mötet äger rum på en bank. Kunden är en ung EU-medborgare från ett annat land som just har börjat studera i ett annat EU-land och vill öppna ett bankkonto där och utfärda ett betal- eller kreditkort. Den andra parten är en bankanställd som kommer att föreslå olika alternativ för båda. Eftersom kunden inte talar landets språk tillhandahåller banken en tolk för interaktionen. Deltagarna kommer att meddelas om sitt bosättningsland beroende på vilken grupp de deltar i.

Nedan följer briefs för var och en av deltagarna.

Bankanställd

Din kund är en 20-årig universitetsstudent som just har påbörjat sina studier i ditt land. De vill öppna ett bankkonto hos din bank och de har ett första möte för att få information om alternativ för bankkonton och ett betal- eller kreditkort. Studera länkarna nedan mycket noggrant, beroende på vilket land du bor i, så att du bestämmer dig för vad din bank har att erbjuda och kommer med förslag; Var beredd att svara på alla frågor som kunden kan ha.

Klient

Du är en 20-årig student från ett EU-land som studerar i ett annat EU-land. Du måste öppna ett bankkonto och utfärda ett betal- eller kreditkort. Du vill veta vad banken kan erbjuda dig och vad kostnaden är för deras tjänster. Detta är ett första besök, där du bara får informationen och lär dig om de nödvändiga dokumenten du behöver tillhandahålla när du öppnar kontot. En av de saker du också vill veta är om du får öppna ett konto online, så att du inte behöver komma till banken igen, och vilka dokument du behöver ladda upp. Du kan ta en titt på länkarna nedan, beroende på vilket land du bor i, så att du har en uppfattning om dina alternativ innan du besöker banken.

Tolk

Du tolkar för ett möte mellan en bankanställd och en student från ett EU-land som studerar i ditt land. Han/hon måste öppna ett bankkonto och han/hon behöver också ett betal- eller kreditkort för det kontot. Banktjänstemannen kommer att ge några förslag på olika

www.PlutosProject.org

PlutosProject

PlutosProject

PlutosProject

PLOUTOS

alternativ, informera studenten om nödvändiga dokument för att öppna ett konto och svara på eventuella frågor som studenten kan ha. Ta en titt på informationen nedan (beroende på ditt hemland), så att du får en uppfattning om tillgängliga alternativ, de dokument som är nödvändiga för att öppna ett konto och all annan information du anser vara relevant.

Material för samråd

Belgien

Information på engelska <https://www.ing.be/en/individuals/daily-banking/compare-bank-accounts>

Information på franska <https://www.ing.be/fr/particuliers/gerer-le-quotidien/comparatif-compte-bancaire>

Kroatien

Information på engelska <https://www.pbz.hr/en/gradjani/racuni/tekuci-racun-za-mlade.html>

Information på kroatiska <https://www.pbz.hr/gradjani/racuni/tekuci-racun-za-mlade.html>.

Grekland

Information på engelska <https://www.nbg.gr/en/individuals/daily-transactions/banking-accounts/everyday-accounts/student-life>.

Information på grekiska <https://www.nbg.gr/el/idiwtes/kathimerines-sunallages/trapezikoi-logariasmoi/kathimerinoi-logariasmoi/spoudazw>

Italien

För nödvändiga dokument, besök <https://pavaedu.com/en/student-bank-account-in-italy/>.
För specifik information, besök <https://www.ing.it/> (endast på italienska).

Sverige

Information [på engelska](https://www.handelsbanken.se/en/personal/our-basic-offering) <https://www.handelsbanken.se/en/personal/our-basic-offering>
och <https://www.handelsbanken.se/en/personal/accounts-cards-and-payments/debit-and-credit-cards>.

Information in Swedish <https://www.handelsbanken.se/sv/privat/baserjudande> and
<https://www.handelsbanken.se/sv/privat/konton-kort-och-betala/bankkort-och-kreditkort>.

www.PlutosProject.org

PlutosProject

PlutosProject

PlutosProject

PLOUTOS

11. Rollspel 3: CI i icke-statliga organisationer – samråd och planering för att starta ett företag

Kort

Mötet äger rum på en icke-statlig organisations kontor. Kunden är en flykting som är intresserad av att öppna ett eget företag (en livsmedelsbutik). Den andra parten är en affärskonsult från den icke-statliga organisationen som ger råd till invandrare som är intresserade av att starta ett företag i landet. Detta är deras tredje möte, och deras fokus kommer att ligga på analys av faktorer som kan ha en inverkan på den nya verksamheten (PEST-analys). Eftersom flyktingen har begränsade kunskaper i värdlandets officiella språk kommer han eller hon att använda sig av en tolk

Nedan följer briefs för var och en av deltagarna.

Klient

Du har bott i landet i 7 år och efter att ha arbetat med ett antal olika jobb, bland annat som butiksbiträde i en stor stormarknad, vill du öppna ditt eget företag. I ditt hemland hade du också en livsmedelsbutik, så du är bekant med den här typen av verksamhet. Du känner dock inte till detaljerna för att starta ett företag i det här landet eller de risker som kan vara inblandade, så du har haft en rad möten med en affärskonsult i en icke-statlig organisation, som verkligen har hjälpt dig. Idag kommer du att diskutera alla faktorer som kan påverka verksamheten, och du måste överväga dem noggrant, så att du vet vad du kan förvänta dig och utarbetar planer för att hantera dem innan du tar det sista steget. Konsulten har skickat dig en fil med en PEST-analysmall som du ska förbereda före mötet, som du hittar nedan (du kan ta en titt på en stormarknadswebbplats för att identifiera de produkter du kan vara intresserad av att inkludera i ditt företag).

Affärskonsult för icke-statliga organisationer

Du har arbetat i den icke-statliga organisationen i 3 år, under vilken tid du har arbetat nära flyktingar som vill starta ett företag i landet. Det här är ditt tredje möte med den här kunden som vill öppna en livsmedelsbutik, och du har gått igenom hans/hennes idéer, en affärsplan och grunderna för att starta ett företag i landet. Idag kommer du att fokusera på en analys av möjliga risker (PEST-analys); Av den anledningen har du skickat honom/henne en PEST-analysmall i förväg och bitt honom/henne att förbereda den före mötet, så att ni kan diskutera de specifika riskerna. Du har också dina egna idéer om vilka dessa risker kan vara, så du kommer också att diskutera dem, om han/hon inte har identifierat dem. Ta en titt på

www.PlutosProject.org

PlutosProject

PlutosProject

PlutosProject

PLOUTOS

PEST-analysmallen nedan för att förbereda dina egna riskfaktorer.

Tolk

Du är anställd av en icke-statlig organisation och följer vanligtvis med invandrare i deras olika kontakter med offentliga myndigheter i värdlandet. Du tolkar också för dem under möten de har med NGO-anställda för att få information eller stöd i ett antal frågor. I dagens uppdrag kommer du att tolka under ett möte mellan NGO:s Business Consultant och en flykting som vill öppna en livsmedelsbutik i staden; Som konsulten informerade dig om är detta deras tredje möte, och de kommer att fokusera på möjliga risker för denna affärssträvan, och för din förberedelse har konsulten skickat dig en PEST-analysmall, som flyktingen kommer att förbereda före mötet. Ta en titt på mallen för att få en uppfattning om diskussionen, och även undersök termer för produkter som kan diskuteras på mötet, genom att besöka en stormarknads webbplats.

www.PloutosProject.org

PloutosProject

PloutosProject

PloutosProject

PLOUTOS

Material för samråd

Mall för skadedjursanalys²²

Redigera uppmaningarna för PEST-analysmallen nedan så att de matchar ditt scenario.

P

POLITICAL	
Content	Content

E

ECONOMIC	
Content	Content

²² Mallen för skadedjursanalys är hämtad från www.smartsheet.com.

PLOUTOS

--	--

S

 SOCIAL	
Content	Content

T

 TECHNOLOGICAL	
Content	Content

www.PlutosProject.org

PlutosProject

PlutosProject

PlutosProject

PLOUTOS

P

Political

- ecological/environmental issues
- current legislation home market
- future legislation
- international legislation
- regulatory bodies and processes
- government policies
- government term and change
- trading policies
- funding, grants and initiatives
- home market lobbying/pressure groups
- international pressure groups
- wars and conflicts

E

Economic

- home economy situation
- home economy trends
- overseas economies and trends
- general taxation issues
- taxation specific to product/services
- seasonality/weather issues
- market and trade cycles
- specific industry factors
- market routes and distribution trends
- customer/end-user drivers
- interest and exchange rates
- international trade/monetary issues

S

Social

- lifestyle trends
- demographics
- consumer attitudes and opinions
- media views
- law changes affecting social factors
- brand, company, technology image
- consumer buying patterns
- fashion and role models major events and influences
- buying access and trends
- ethnic/religious factors
- advertising and publicity
- ethical issues

Technological

- technological
- competing technology development
- research funding
- associated/dependent technologies
- replacement technology/solutions
- maturity of technology
- manufacturing maturity and capacity
- information and communications
- consumer buying mechanisms/technology
- technology legislation
- innovation potential
- technology access, licensing, patents
- intellectual property issues
- global communications

www.PlutosProject.org

PlutosProject

PlutosProject

PlutosProject

12. Utsikter för kontinuerlig professionell utveckling (CPD) inom CI

En samhällstolks inlärningsresa tar aldrig slut. Kontinuerlig professionell utveckling (CPD) är en integrerad del av en utövers utveckling. Nästan alla yrkesorganisationer tillhandahåller fortbildningskurser för sina medlemmar, och vissa tvingar till och med sina medlemmar att genomföra fortbildning genom en omcertifieringsprocess, som National Certification Authority for Translators and Interpreters (NAATI) i Australien, som har infört ett mycket grundligt system för omcertifiering. Som de säger på sin webbplats: "Omcertifiering gör det möjligt för utövare att visa att de aktivt upprätthåller sina färdigheter och kunskaper. Detta stöder branschens fortsatta professionalism. Det försäkrar också samhället att endast praktiserande proffs har aktuella NAATI-meriter".

12.2 Resurser

Med tanke på att det finns relevant material på nätet vill jag avsluta denna handbok med ett antal resurser som definitivt kan visa sig vara till nytta för lokala tolkar, även om de flesta är avsedda för konferenstolkar eller konferenstolkstudenter.

Tolkar CPD-resurser: Resurser för fortbildning för konferenstolkar

<https://interpreterscpd.eu/>

Utbildningsresurser för tolkar: Resurser för studenter i konferenstolkning

<https://interpretertrainingresources.eu/>

Tal-lagringsplats

<https://webgate.ec.europa.eu/sr/>

SCICtrain: Utbildningsmoduler för tolkstuderenter

https://commission.europa.eu/education/skills-and-qualifications/develop-your-skills/language-skills/interpretation-training-toolbox/scictrain-training-modules-interpreting-students_en

Troublesome Terps: Podcasten om saker som håller tolkar vakna om nätterna.

www.PlutosProject.org

PlutosProject

PlutosProject

PlutosProject

P L O U T O S

<https://www.troubleterps.com/>

ORCIT – Onlineresurser för utbildning av konferenstolkar

<https://orcit.eu/>

Lourdes de Riojas webbplats

<https://www.lourdesderioja.com/>

[Lourdes de Rioja - YouTube.](#)

CLIMB – Att stötta juridiska tolkar från minoritetsbakgrund

<https://www.unco.edu/project-climb/>

www.PlutosProject.org

PlutosProject

PlutosProject

PlutosProject

